

פרטי כל מט. 32/ג

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ד'
ו' אדר ב' תש"א (14.3.51) בשעה 8.00.

בזכרים:

חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- ס. ארנוב
- י. בדר
- מ. בן-עמי
- ה. ברגר
- י. בן-יהודה
- י. ברק
- ד. בן-רב-האי
- א. ג'רג'ורה
- א. גרינברג
- ת. טובי
- צ. יהודה
- י. כסה
- ש. כ"ץ
- ע. סימון
- ס. בורוק
- א. ציזלינג
- ש. פרסיץ
- א. רזיאל-נאור
- א. תבורי
- ז. גלוסקא (בזכות דעה פייעצת)

מוזמנים:

- י. שפרינצק - יו"ר הכנסת
- נ. ניר - סגן יו"ר הכנסת
- ח. לי-אור - מזכיר יו"ר הכנסת
- מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
- י. קרן-צבי - מטעם משרד המשפטים

חסרים:

- פ. אילנית
- מ. יערי
- א. סזור
- י. סרלין
- נ. ילין-סור (בזכות דעה פייעצת)

סדר-היום:

- א. אגרת הנשיא ליו"ר הכנסת
- ב. מישיבת הכנסת ביום ב' הבא - תענית אסתר
- ג. הקצבת הזמן לדיון על התקציב

א. אגרת הנשיא ליו"ר הכנסת:

היו"ר (נ. ניר):

עלינו לגמור את הויכוח על מכתב הנשיא ליו"ר הכנסת. נוסף לכך עלינו לקבל החלטה לגבי הישיבה ביום ד' הבא שהוא תענית אסתר. בקשר לויכוח על מכתב הנשיא נרשמו עוד כמה חברים שעליהם לקבל רשות דיבור.

א. תבורי:

אני מוכן, בהסכמת היו"ר להציע להפסיק את הויכוח, ואם לא כן, אני מוכרח לדבר. אתמול התעוררו כאן שתי בעיות: (1) מפתחו של הנשיא ליו"ר הכנסת. (2) מה יש לעשות, אם בכלל יש מה לעשות, בקשר לסמכויות הממשלה עד יום הבחירות.

אשר לשאלה הראשונה - אני מתפלא שיש היום, לאחר חודש ימים כמעט, מאז נשלח המכתב, התמילה האופוזיציה בכנסת לדבר על כך. עד כה לא דברה האופוזיציה על האגרת ולא באה בשום תביעות של חתימת קיום. רק לאחר שאחד העתונאים המפולפלים כתב על כך בעתון התחילו מנהיגי הסיעות לדבר על כך ורק אז זכרו שאין חתימת קיום לאגרת זו.

היו"ר (נ. ניר):

האגרת נכתבה ב-5 למרץ ומיד הועבר ענין זה לספולנו.

א. תבורי:

אני תומך בדעה האוטרית, כי על המסמך לא היתה צריכה להיות חתימת קיום. אבל אותם הצדדים הטוענים שהמסמך אינו חוקי, האמנם, הם מתכוונים להביא ענין זה לכנסת? נניח, שיש במכתב זה אמצע שהוא פגם פורמלי או משפטי, ואם לא ילכו בעקבותיו של יו"ר הכנסת, שהבין שאין להביא את הענין לכנסת; הרי עצם הדיון בשאלה זו, גם אם חושבים שהיה פגם במכתב זה, הרי אין שלא יחשבו - אין לחשוב שהיתה כאן כוונה לעשות מעשה הפגנתי נגד העם ונגד המדינה. נניח, שהיועץ המשפטי יעץ עצה לא נכונה ברגע הדרוש, האם בגלל פגם משפטי יש לעורר ויכוח בכנסת, אני מקווה שהם לא יעשו זאת. אשר לחוקיות המכתב - צדקו אותם החברים שאמרו שאין צורך בחתימת קיום זה.

אשר לסמכויות הממשלה בתקופת המעבר -

אתמול שמענו מנציגי סיעות האופוזיציה שיש צורך לקבוע את יום הבחירות. אולם, עלי לציין, כי הרוב בוועדת החוקה דחה את הפעת מפלגת פועלי ארץ-ישראל שנתמכה על-ידי הציונים הכלליים, לקביעת יום הבחירות לכנסת, על מנת שאפשר יהיה להתחיל בפעולה מזרזת לקראת הבחירות. אין להאשים איש באי-רצון לקבוע את יום הבחירות; הרי אנו פיוס פרוץ המסביר פעונינים בזירוז הדבר. אם יש ופתלוננים שעבודת ועדת החוקה מעכבת את הכנת הבחירות - הרי לא ידונו בכך.

דובר כאן שאין להפוך את הממשלה בתקופת המעבר לדיקטטור, שאם לא נקבע תיקון לחוק המעבר ונקבע בדיוק את סמכויות הממשלה - יש ואומרים שהממשלה הופכת לדיקטטור. אני שואל את החברים האומרים שהממשלה הופכת לדיקטטור, מה פירוש דיקטטורה? הן הכנסת יכולה להתאסף ולהחליט על החלפת הממשלה מיד אם רצונה בכך. הממשלה אינה יכולה לעשות דבר לפי שעה, זה עתה ראינו כיצד דחתה הכנסת ולא קבלה הצעת חוק של הממשלה. משום כך אינני מבין מה פירוש המושג הגדרת הסמכויות של הממשלה בתקופה שבין הזמנים. הן על הממשלה לכהן עד הכון ממשלה חדשה.

י. בר-יהודה:

נניח והכנסת תחליט להתפזר, מה יהיה אז המצב?

י. בדר: לפי החוק, הנשיא מוכרח לפנות לחברי הכנסת ולהשיל עליהם הקמת מטלה חדשה. אני רואה בזה קצת חוסר טעם שהנשיא לא הזמין, כלומר לא פלא אחרי חובתו, את חברי הכנסת ולא המשיך בטאפציה להקמת מטלה. דבר זה הוא ברור לגמרי.

היו"ר י. הררי:

ישנן לפני הצעות שונות העומדות להצבעה:

א. הצעתי היא, ואולי נשעמה גם על-ידי אחרים, שהכנסת עוברת לסדר-היום, ואנא דנה באיגרת הנשיא, כי אין זה דבר הנתון ויכול להיות נתון לוויכוח בכנסת, ולכן ועדת הכנסת ממליצה שבזה יגמר העניין. נדמה לי שזוהי דרך הכבוד הגדולה ביותר שאפשר לנהוג לגבי הנשיא.

שנעביר

ב. הצעת חבר הכנסת בר-יהודה היא ששואמא

לנשיא את חוות דעה ועדת הכנסת, וכך בכך להביא לכנסת את תאריך יום הבחירות והצעת חוק לחוק המעבר לכנסת השניה שתגביל את סמכויות הממשלה. ואם הצעתו זו לא תתקבל, הרי יש לקיים וויכוח בכנסת.

ג. הצעת חבר הכנסת בדר, לקיים דיון בכנסת,

ושם הוא יציע כמה הצעות. אבל הכנסת העבירה עניין זה לוועדה, על הוועדה להציע דיון או לא.

ש. פרסיץ:

כן ישנן הצעות, שיש לקבוע את יום הבחירות,

ולהביא לכנסת את אישור חוק הבחירות. כל הצעה הקשורה בהבאת חוק הבחירות לכנסת - עליה להעשות פיד, כלומר בשבוע הבא יש להביא את חוק הבחירות לכנסת.

היו"ר י. הררי:

אינני עונכנס עתה לבעיה אם ועדת הכנסת יכולה לקבל החלטה בעד ועדת חוקים, חוק ומשפט.

לפנינו עומדת עתה הבעיה אם מביאים לכנסת את עניין אגרת הנשיא או לא. וברגע שנקבל החלטה בקשר לכך, יש להצביע על הצעותיהם של חברי הכנסת: בדר ופרסיץ ובר-יהודה. במקרה שהועדה תחליט שאין פקיימים דיון בכנסת - לא יהיה צורך להתווכח על ההצעות האחרות. יתכן, ותעורר שאלת הסתייגויות, במקרה שנחליט, כי אין להביא את העניין לכנסת, ואם נחליט שיש לקיים דיון, יהיה עלינו לקבוע את התנאים להבאת הדיון לכנסת.

ש. פרסיץ:

הייתי רוצה ששפנע את הויכוח בכנסת, אך יש להציע הצעות קונקרטיות אחרות.

י. בר-יהודה:

ישנן הצעות שצריכות להיות מוצגות על תנאי מסויים, ועל-כן יש לאפשר להצביע על התנאים.

לטשל, הצעתי אומרת שאין לדון על עשן זה בטליאה בתנאים אלה ואלה, לכן יש להעמיד להצבעה, בראשונה, את התנאים לכך. אז, יצביע האחד בעד התנאים האלה והאחר נגדם. ואם יתקבלו התנאים שהצעתי אזי, אצביע יחד עם האחרים שאין להביא דבר זה לטליאה.

היו"ר י. הררי:

מדוע לתת זכות קדימה לתיקונים של חבר הכנסת בר-יהודה, ולא להצעתי.

י. בר-יהודה:

גם אם יצביע חבר הכנסת הררי את הצעתו בראשונה, או יצביע את הצעתי בראשונה - שתי ודכים

אלו אינן טובות. אך לפחות אם תלכו בהתאם להצעתי - נוכל לדעת בדיוק על מה מצביעים.

נוסף לכך, יש לי הצעה לסדר, כי יש להצביע

קודם מי בעד התיקונים וסי נגדם.

התיקונים הם: 1. להעביר את חוק הבחירות לועדה. 2. להעביר את חוק המעבר לכנסת השנייה לועדה. 3. להעביר את חוק המעבר לכנסת השנייה לועדה. 4. להעביר את חוק המעבר לכנסת השנייה לועדה.

מ. ארגוב:

לכנסת - על שני דברים אלה אני מוכן להצביע סיד. (היו"ר י. הררי:
אבל אין לשנות את ההחלטות ולחייב בהן את ועדת החוקה, חוק ומשפט).
נתקבלה פה דעה, כי אפשר להצביע על שני הדברים גם יחד. ביחס להצעותיה
של חברת הכנסת פרטיץ בקשר לקביעת יום הבחירות - אני מוכן להצטרף
לדעתה.

היו"ר י. הררי:

עלינו להצביע את כל אשר מציעים. על-כן יש
להצביע תחילה אם מעמידים את ענין אגרת הנשיא
בסדר-היום או לא, ואם מכניסים את התנאים שהציע חבר הכנסת בר-יהודה,
או לא. ובפעם השניה נצביע אם מקבלים את הצעת חבר הכנסת בר-יהודה
עם התנאים שלו.

הצבעה

בעד ההצעה שיש לדון באגרת הנשיא
במליאת הכנסת
נגד
- 3
- 12

פחלישים:

כי אין דנים במליאת הכנסת באגרת הנשיא
ההחלטה

היו"ר י. הררי:

עתה עלינו להצביע על הצעת חבר הכנסת בר-יהודה
על כל שלוש התנאים: שיש להצביע לנשיא את
חזות דעת ועדת הכנסת, להביא החלטה לכנסת על קביעת יום הבחירות,
ועל ועדת החוקה להביא לכנסת את חוק הבחירות. (י. בר-יהודה) בתנאי
הראשון אני מתכוון להצביע לנשיא את פוטיכל (ועדה). כלומר אתה
מציע שנצביע על כל תנאי לחוד.

י. בר-יהודה:

התנאי השני - שעם קביעת יום הבחירות לכנסת
השניה, יובא גם חוק המעבר לכנסת השניה שיקבע
את השלשון בימי המעבר סיום ההחלטה על יום הבחירות ועד היכון מסמלה
חדשה, כי כרגע אין חוק כזה במדינת ישראל.

הצבעה

בעד הצעת חבר הכנסת בר-יהודה - 3
נגד - 11

פחלישים:

כי אין לקבל את הצעת חבר הכנסת בר-יהודה,
ביחס לשיגור, פוטיכל הישיבה לנשיא המדינה,
ותיקון חוק המעבר לכנסת השניה, ביחס לסמכויות
המסמלה המתפסרת.

י. בר:

הייתי מבקש, כי כאשר יודע חבר הכנסת הררי
את הודעתו בכנסת, שתנתן לנו רשות הדיבור.

י. בר-יהודה:

כיון, שהכנסת העבירה ענין זה לוועדה עליה
להודיע בכנסת את ההחלטה שקבלנו, ואז תהיה
רשות הפתייגות. אני, כמובן, מסתייג.

הכנסת לא העבירה דבר לוועדת הכנסת, אלא
יו"ר הכנסת אמר שהוא יביא ענין זה לוועדת

י. שפרינצק:

הכנסת.

י. בר-יהודה:
אני לא הייתי באותה ישיבה, ועל-כן אני
מדבר בהסתמיות מסוימת. אך יש לי רושם
שהודעת יו"ר הכנסת שנרשמה בפרטיכל, פרושה החלטת הכנסת, ואם יו"ר
הכנסת הודיע שהוא מעביר ענין זה לוועדת הכנסת, והכנסת לא ערערה,
וזה נרשם בפרטיכל - זו כאילו החלטת הכנסת. קורה ואין אנו מצביעים
על חוק שהוא לקריאה ראשונה, אלא שהדבר נרשם והוא מועבר לוועדה. יוצא,
איפוא, שמשתמשים בהוסת ידים בניגוד לחוק, לנוהג ולהגיון. לכן, אנקש
שהצעותינו לסדר-היום לא תדלגנה תדחינה, ויאפשרו לנו להעבירן סיד ביום
ב'.

היו"ר י. הררי:
בשרם שאני נותן את רשות הדיבור לחברים
האחרים, אני רוצה להעיר, כי ללא כל ספק
הועבר ענין זה לוועדת הכנסת, והיא החליטה את אשר החליטה. הועדה
יכולה להחליט שענין זה לא יכול לבוא למליאת הכנסת, או שהוא יכול
לבוא עם הסתייגויות, ושאלך ידבר בעד ואחד נגד, ולהעמיד את הדבר
בסדר-היום של מליאת הכנסת.

א. תבורי:
אין כל ספק שהכנסת העבירה לוועדת הכנסת
את הענין הזה. היו מקרים שהכנסת אמרה בספורש
שהענין עובר לוועדת הכנסת על פנת שיחזור אליה. עתה שמענו את הודעת
יו"ר הכנסת, ועל-כן אני מציע שלא להעביר דבר למליאה. אולם, אני תוסך
במשאלה שאם החברים ~~החברים~~ רואים בכך שאלה חשובה, יעמידו את
הצעת חבר הכנסת בר-יהודה בסדר-היום של הכנסת לא כאחד מסעיפים האחרונים.
אך הצעה זו תופיע לא בשם הועדה, אלא בשם חבר הכנסת בר-יהודה, או
בשם סיעת מפלגת הפועלים המאוחדת, אבל לא בשם הועדה.

ס. ארגוב:
אני רוצה לתמוך בהצעת חבר הכנסת בר-יהודה,
כי הויכוח אינו מתנהל על המכתב, אלא ועדת
הכנסת קבלה החלטה מסוימת, ומוטב שתבוא מטעם ועדת הכנסת הודעה על
החלטת הועדה, ותהיינה הסתייגויות, ונצביע עליהן. אני רוצה לסנוע
את הבאת הענין בצורת הצעה לסדר היום.

ס ח ל י ט י מ :

כי תהיה הודעה בכנסת על החלטת ועדת
הכנסת, ותנתן אפשרות להסתייג.

ס. בן-עמי: אני רושם לי הסתייגות.

ב. ישיבת הכנסת ביום ד' הבא - תענית אסתר:

היו"ר י. הררי:
ישנה לפני הצעת חבר הכנסת סזור, שלא נקיים
את ישיבת הכנסת ביום ~~הבא~~ הנא שהוא תענית
אסתר. כן, ישנה לפני הצעת חברת הכנסת פרטיץ המודיעה זאת בשם סיעתה,
כי לפני הזמן הנתן לה לרשות הדיבור, תקבל סיעתה 28 דקות. סיעתה לא
תוכל תוך זמן זה לדבר על התקציב, והיא מבקשת להביא זאת בפני הועדה.

בראשונה עלינו להחליט על יום ד' הבא, אם
נקיים ישיבות בתענית אסתר. לפני שנה לא נתקיימו ישיבות הכנסת ביום
זה. אני מציע שלא נקיים ויכוח כללי, אלא אחד ידבר בעד ואחד נגד.
חבר הכנסת בורוק ידבר בעד, וחבר הכנסת ארגוב - נגד.

יום ד' הוא תענית אסתר והוא גם ערב פורים,
ויש להתכונן ליום זה. היו כבר תקדימים בקשר

פ. נורוק:

לכך.

אינני חושב שקיימים תקדימים בקשר לכך. בתענית
אסתר עובדים כל בעלי המלאכה, ולא די בזה הם
סוכרחים לעבוד. אינני רואה כל נימוק מוסרי, מדוע הכנסת צריכה שלא
לעבוד ביום זה. לדעתי, התקדים הוא בדיוק הפוך. העבודה בשעות הבוקר,
ביום הצום אינה כה מכבידה, כי המליאה מתקיימת בשעות שבין 11.00 - 13.00,
ואין זה מפריע ללכת בשעה 16.00 לקרוא את המגילה.

פ. ארגוב:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת: מזור ונורוק,
שיש לבטל את ישיבת הכנסת ביום ד' - 2
נגד - 9

מ ח ל י ש י מ:

כי יש לקיים את ישיבת הכנסת ביום ד' הבא
שהוא תענית אסתר.

ג. הקצבת הזמן לדיון על התקציב:

ש. פרסיץ:
לצדדי הרב, עלי לציין, כי הזמן שהוקצב לסייעת
הציונים הכלליים בויכוח על התקציב - אינו
מספיק לנו. לא הייתי נוכחתי בישיבה שקבעתם זאת, אולם אין להקטין את
הזמן הניתן לויכוח זה, משום שמכיוון תקציב ל-4 חודשים בשעת מסבר כלכלי,
קשה יהיה לסייעת להקיף את כל השאלות בדקות ספורות אלה. אמנם, סייעתנו
קטנה במספר, אך יש לה סה לומר על כל הבעיות החקלאיות והתעשייתיות,
ולא תוכל לעשות זאת ב-28 דקות. יש לברר שאלה זו באופן מקיף. אם לא
תינתן לנו האפשרות להרחיב את הדיבור בבעיה זו - נצטרך, לצדדי הרב,
להיסנע, ולא להשתתף בויכוח.

י. שפרינצק:
אני מציע להעביר פנייה זו לתשומת-לבו של
יושב-ראש הכנסת.

י. בדר:
בזמנו הצעתי להקציב לדיון הכלכלי 10 שעות,
וחבר-הכנסת בן-יהודה הציע - 6 שעות. לא
היתה לי ברירה, אלא להסכים לויכוח שיימשך 8 שעות. הזמן שניתן לנו
אינו מספיק, דבר זה מורגש אצלנו. כיון שהתחלנו בערעורים על רשות
הדיבור, אני מבקש שתתחשבו גם בערעור שלי.

ח. טובי:
זוהי בעיה כאובה. אנחנו כאחת הסייעות הקטנות,
תמיד בקטנו שיהיה דיון על הקצבת הזמן, ועל
חלוקת הזמן לרשות הדיבור. אני מצרף לנספח אלה גם את בקשתי אני
להגדיל לנו את הזמן הניתן לרשות הדיבור.

היו"ר. י. הררי:
ברור שזה חל גם על הסיעות הקטנות.

ח. טובי:
הצעתי היא, שהזמן לא יחולק לפי הסייעות בכנסת,
אשרהקואליציה של מפלגת פועלי א"י תצטמצם,
ותוותר על הזמן המוקצב לה ותקציב חלק מזמנה לסייעות הקטנות.

אני רוצה להגיד לחברי האופוזיציה, כי
אם גם יגדילו את הזמן הנתן לויכוח זה -

ס. ארנוב:

הפרופורציה תשאר אותה.

בזמנו הצעתי להקציב לויכוח זה 6 שעות
והשלמתי עם 8 שעות, אבל אתנגד להגדיל
את הויכוח עד ל-10 שעות. אבל צריך להיות ברור, כי אין השרים יכולים
לדבר ללא הגבלה, זכות זו נתנת רק לשר האוצר.

כר-יהודה:

זכות זו נתנת לכל מי שמדבר בשם הממשלה.
לפנינו עומדת השאלה של דויזיה של ההחלטה
הקודמת. אנו יכולים להחליט שאין לשנות את ההחלטה הקודמת, ואז אין
כל טענה לקחת לתשומת לב את הודעת יו"ר הכנסת. עלינו להצביע תחילה
אם משנים את ההחלטה מאתמול.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

בעד שינוי ההחלטה מאתמול - 8
נגד - 4

ס ח ל י ט י מ :

כי יש לשנות את ההחלטה שנתקבלה
ביום ג' 13.3.51, שיש להקציב
לדיון 8 שעות.

עתה עלינו להחליט על הזמן הנתן לויכוח
זה. הצעת חבר הכנסת טובי אומרת שיש
לקצץ אצד את הזמן הנתן לויכוח זה לסיעות הגדולות ולמסור חלק
ממנו לסיעות הקטנות יותר.

היו"ר י. הררי:

אני מציעה להקציב לויכוח זה 20 שעות.

ש. פרסיץ:

שנן לפני הצעות אלו: שיש להקציב לויכוח
8 שעות, 20 שעות ו-10 שעות. כן ישנה
הצעתי, שיש להקציב לויכוח זה 8 שעות ותוספת זמן לסיעות שקבלו פחות
משעה, כלומר תוספת של עוד 10 דקות.

היו"ר י. הררי:

הצהרת בעינה עומדת, כי אם ינתן זמן
צד לויכוח זה - לא נוכל להשתתף בו.

ש. פרסיץ:

אני מציע להקציב לויכוח זה מספר שעות
שיוחלט עליו עתה, ולתת ליו"ר הכנסת שעה
נוספת שהוא יחלק אותה כטוב לבו.

א. ג'רג'ורה:

ה צ ב ע ה

בעד 20 שעות - 3
בעד 10 שעות - 10
בעד 8 שעות - 4
בעד 8 שעות, ושעה
ליו"ר הכנסת - 7
בעד 8 שעות ועוד

ס ח ל י ט י ס :

להקציב לדיון על התקציב 10 שעות.

הישיבה ננעלה בשעה 9.20.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]